

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddlek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Londonska izjava

Pred dvema dnevoma smo na tem mestu pisali o novih diplomatskih ofenzivah s posebnim ozirom na pobude, ki so jih poročila iz raznih virov pripisovala nemški, odnosno italijanski diplomaciji po znanem brennerskem sestanku. Pripomnili smo, da se tudi obe zavezniški velesili na zapadu pripravljata na večjo diplomatsko aktivnost in da bo zato bližnji mednarodni razvoj stal predvsem v znamenju ostrejših diplomatske borbe med obema vojnim taboroma. Nova poročila iz prestolnic velesil, zlasti ona iz Londona in Pariza, te domneve potrjujejo.

V prvi vrsti mislimo tu na sklepe 6. zasedanja vrhovnega zavezniškega vojnega sveta, v četrtek v Londonu. Sele zvečer, ko se je francoska delegacija že vrnila v Pariz, je izšel komuniké, ki sporoča javnosti besedilo v Londonu sklenjene skupne angleško-francoske izjave. Poleg te izjave pa kažejo še drugi znaki na povečano diplomatsko aktivnost zapada. Predvsem smemo šteti v to vrsto posvetovanja novega francoskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Reynauda z nekaterimi francoskimi veleposlaniki v inozemstvu, zlasti z rimskim in bruselskim veleposlanikom, ter podobno, a z več vidikov še pomembnejšo diplomatsko konferenco, ki je za prve dni aprila napovedana v Londonu, kamor so bili pozvani vsi angleški poslanci iz balkanskih prestolnic. Zaradi odpoka sovjetskega veleposlanika Suriča v Parizu ter zaradi razgovorov sovjetskega veleposlanika v Londonu Majskega z angleškim zunanjim ministrom lordom Halifaxom so stopila v bolj aktualno fazo tudi vprašanja odnošajev obeh zapadnih velesil do Sovjetske Rusije; najnovejša v tej smeri je vest, da se bo po daljšem dopustu v kratkem spet vrnil na svoje mesto v Moskvo tamkajšnji angleški veleposlanik Seeds.

Že sam ta pregled kaže, da sta se tudi Anglija in Francija odločili, da po nemškem zgledu tudi oni krepko posežeta v razvoj dogodkov. Njuna akcija ima trenutno predvsem diplomatski značaj, toda napoveduje nam obenem tudi večjo odločnost v pogledu vojevanja kot takega. Med najnovejšo londonsko izjavo in bodočim vodstvom vojevanja je namreč že na prvi pogled opaziti tesno povezanost ne le zato, ker je v sporazumu o sklepanju miru, o proučevanju mirovnih pogojev ter o razgovorih za vzpostavitev novega mednarodnega reda prišla do izraza njuna popolna diplomatska solidarnost, temveč tudi zato, ker ta solidarnost izključuje odsej vsake misli na »polovičen mir« ali kompromis z nasprotnim taborom.

Z izjavo o popolnem diplomatskem sodelovanju med sedanjo vojno, ob sklepanju miru ter še po vojni sta obe zapadni velesili izpolnili, kakor se zdi, poslednjo, a tudi najobčutljivejšo vrzel v skupni borbi. V Franciji so že leta in leta razni politični krogi očitali Angležem, da je treba prav v njih nerazumevanju za skupne angleške in francoske diplomatske interese iskati levij del krivde za neuspehe, ki sta jih Anglija in Francija doživljali v zadnjih letih kot čuvarici versajskega miru. Angležem so bili ti očitki še do pred kratkim zelo neprijetni in le redki angleški državniki so se strinjali z mišljenjem ogromne večine Francozov, da bi bil povojni razvoj Evrope povsem drugačen, ako bi Anglija in Francija tudi po svetovni vojni ohranili in še poglobili svoje sodelovanje izja oboroženega konflikta. Anglija pa je namesto tega nadaljevala glede Evrope svojo tradicionalno politiko »kontinentalnega ravnovesja«, čisto v popolnem nasprotju s francoskimi in s tem, kakor je pokazal razvoj zadnjih let, tudi v nasprotju s svojimi lastnimi interesi. Od izbruha nove vojne dalje pa se zdi, da se je Anglija že precej oddaljila od te svoje tradicionalne politike in se močno približala francoski zamisli v medsebojni solidarnosti.

Prav ta razvoj je v glavnem omogočil tudi najnovejšo skupno izjavo, ki jo v razvoju zunanje politike obeh velesil lahko označimo za zgodovinsko. Ne le, da sta se sedaj sporazumele, da ne bosta sklenili v tej vojni ločenega premirja ali miru in da »ne bosta proučevali mirovnih pogojev, razen takih, ki bodo po medsebojnem sporazumu nudili jamstva za trajno varnost«, temveč se obenem »zavezujeta, da bosta vzdrževali medsebojne stike v svojih akcijah v vseh pogledih, dokler bo to potrebno za njuno varnost in obnovo drugih narodov ter za vzpostavitev mednarodnega reda, ki naj zagotovi svobodo vseh narodov, spoštovanje zakonitosti in ohranitev miru v Evropi«. Tako daleč se Anglija in Francija doslej diplomatsko nista še nikoli vezali in prav v tem je zgodovinski pomen njune skupne predvčerajšnje izjave. Njen pomen pa je

Sovjetska zunanja politika

Govor predsednika sveta ljudskih komisarijev in zunanjega ministra Molotova na včerašnji seji vrhovnega sovjetskega sveta

Moskva, 29. marca. sj. (Havas). Danes ob 16. lokalnega časa se je v veliki dvorani v Kremlju sestal k zasedanju vrhovni sovjetski svet (parlament). Službeno tribuno so zasedli predsednik Sovjetske unije Kalinin, predsednik vlade in ljudski komisar za zunanje zadeve Molotov ter ostali ljudski komisariji. Stalin ni prisostvoval otvoritvi. V diplomatski loži so bili navzoči skoro vsi diplomatski zastopniki tujih držav. V loži komisariata za zunanje zadeve je prisostvoval otvoritveni seji sovjetski poslanik v Berlinu Skvarcov.

Ko so bila overovljena ooblastila novih ukrajinskih delegatov, je bil sprejet naslednji dnevni red zasedanja:

1. Razprava o zunanjih politiki Sovjetke Unije.
2. Spremembe avtonomne Karelske republike v Karelsko-finsko sovjetsko republiko.
3. Sprejetje proračuna za l. 1940.
4. Odobritev onih ukazov vlade, ki jih mora potrditi vrhovni sovjetski svet.

Takoj nato je dobil besedo predsednik sveta komisarijev in komisar za zunanje zadeve Molotov, ki je imel naslednji eks-pozé o sovjetski zunanji politiki:

Odnosaji do Nemčije...

Doslej v vojni na zapadu Evrope še ni bilo velikih dogodkov. Nemčija je bila že lani pripravljena na mir, Anglija in Francija pa sta mirovne ponudbe odklonili in skušali razširiti vojno. To se je zgodilo zato, ker sta videli Anglija in Francija v Nemčiji, ki se je zelo ojačila, glavnega nasprotnika v svojem imperializmu. Anglija in Francija sta zavzeli sovražno stališče tudi napram Sovjetski uniji in sicer zato, ker jima ni hotela pomagati v njihovi imperialistični politiki proti Nemčiji. Sovražna politika proti Sovjetski uniji s strani Anglije in Francije se je pričela že v finski vojni. Anglija in Francija sta hoteli razširiti vojno še na Švedsko in Norveško. Politika Sovjetske unije je bila vedno miroljubna in je ves čas od zadnjega zasedanja parlamenta izvajala sovjetska vlada v vojni strogo nevtralnopolitiko. V tem času so bili z Nemčijo sklenjeni sporazumi in pogodbe, ki so privedli do bistvenega izboljšanja odnošajev med obema državama.

...Anglije in Francije

V odnošajih z Anglijo in Francijo je bila stvar drugačna. Obe te dve državi sta kazali proti Sovjetski Rusiji zadnje čase na vsakem koraku sovraštvo. Najdalje je to šlo v finskem vprašanju. S policijsko preiskavo v gospodarskem zastopstvu v Parizu in z afero poslanika Suriča je iskala francoska vlada umeten povod, da bi podčrtała sovraštvo v odnošajih do Sovjetske unije. Ker pa ima Sovjetska unija interes na dobrih odnošajih s Francijo, je Suriča takoj odpoklicala. Nadaljnji dokaz sovražnih odnošajev Anglije in Francije do Sovjetske unije predstavlja postopanje Angležev s sovjetskimi trgovinskimi ladjami na Daljnem vzhodu. Anglija in Francija skušata obrazložiti sovražno odnošaje do Sovjetske unije s tem, da mi s svojimi trgovskimi odnošaji z Nemčijo pomagamo Nemčiji v vojni z Anglijo in Francijo. Zakaj pa Anglija in Francija enako sovražno ne nastopata proti Rumuniji, glede katere nimata nobenih ugovorov za njeno trgovino z Nemčijo. Po mnenju sovjetske vlade izhaja sovraštvo do Sovjetske unije samo iz tega, ker se Sovjetska unija ni pustila izkoristiti za vojno proti Nemčiji. Kljub vsemu temu pa Sovjetska unija ni podvela nobenega sovražnega dejanja proti Angliji in Franciji. Fantastične izmišljotine so govorice, da bi Sovjetska unija nameravala napasti Indijo ali druge angleško-francoske kolonije na vzhodu. Stvar je v tem, da politika nevtralnosti, ki jo vodi Sovjetska unija, ni po okusu Anglije in Francije, ki nam hočeata vsiliti drugo politiko: politiko sovraštva in vojne z Nemčijo. Treba je razumeti, da Sovjetska unija nikdar ni bila in nikdar ne bo orodje tuje politike, da je vodila in bo vedno vodila svojo lastno politiko, ne ozirajoč se na to, če to drugim ugaja ali ne.

Vojna s Finsko

Prehajajoč na finsko vprašanje, je izjavil Molotov, da se je v sovjetsko-finski vojni posrečilo zagotoviti severozapadne meje države in zlasti Leningrad. V svoječasni pogajanji je nameravala doseči Sovjetska unija samo ono, kar je smatrala

končno še v tem, da sta si obe državi edini tudi v pogledu mirovnih ciljev, kajti samo tako sta se mogli diplomatsko vezati tudi za čas po sedanji vojni in s tem za dobo, ki lahko traja desetletja.

Posledice tega sporazuma se bodo gotovo prav kmalu pokazale. Prav tako pa smemo pričakovati tudi reakcije nasprotnega vojnega tabora, medtem ko nova diplomatska borba ne bo ostala brez vpliva tudi na politiko tako zvanega »tretjega tabora«, t. j. onih držav, ki se nahajajo izven sedanjega konflikta. Tako kažejo že sedaj nekateri znaki, da hočeata zapadni velesili razširiti svoje odnošaje do Sovjetske Rusije, a v Londonu so govorili tudi o Italiji in o Balkanu. Pričakovati smemo v bližnjih tednih važne diplomatske dogodke.

kot neobhodno in neodložljivo za svojo varnost. Iz pogajanj pa ni bilo rezultata, ker je Finska zavzela neprijateljsko stališče. Tako je prišlo končno do vojne. Sovjetsko-finski spor bi bil lahko brez vojne rešen že jeseni, če se ne bi bile vmešavale tretje države, ki so podžigale Finsko k odporu. Utrdbe Mannerheimove črte so predstavljale nevarnost za Leningrad in so bile po mnenju vojaških strokovnjakov nezavzetne. Finska je zgradila ob vsej vzhodni meji še tudi strateške železnice in ceste in je tvorila že leta 1939 eno samo vojaško taborišče. Finsko so hotele tretje sile izkoristiti za napad proti Sovjetski uniji in Leningradu.

Po podatkih sovjetskega generalnega štaba je imela sovjetska vojska v vojni s Finsko 48.745 padlih vojakov oziroma takih, ki so umrli za ranami, ranjenih pa je bilo 158.863 vojakov. Finske izgube so znašale po cenitvah sovjetskega generalnega štaba 60.000 padlih, brez oziroma na one vojake, ki so umrli za ranami ter 250.000 ranjenih. Izgube finske vojske so tem večje, ker je imela Finska pod orožjem vsega skupaj okoli 600.000 mož.

Anglija in Francija sta svojo pomoč Finski naravnost »vsiljevali pod pretežno zaščite malih narodov, dočim se nista niti najmanj zavzeli za Češkoslovaško in za Albanijo.

Konec februarja je vprašala švedska vlada v Moskvi, ali so sovjeti pripravljeni skleniti premirje ki bi mu sledil definitivni mir. Odgovorili smo takoj pritrdilo. Če sporočilo naše pogoje. Teden dni nato je tudi z angleške strani prišla ponudba za posredovanje. Ko pa so v Londonu izvedeli za naše pogoje, se na stvar niso več vrnili. V sklepu miru smo pokazali zmernost in velikodušje.

Takoj po miru so se pojavile govorice o neki obrambni zvezi severnih držav in zlasti švedski socialisti so izjavljali, da ta

mir ne more biti stalen in da se je treba za bodočnost pripraviti na učinkovito obrambo, češ da sovjeti streme po zasedbi Narvika in nekaterih norveških luk. Tudi to je gola izmišljotina. Moskva nima s Švedsko in Norveško nikakršnih spornih vprašanj, ne more pa dovoliti, da bi se proti duhu, smislu in besedilu mirovnega dogovora s Finsko sklepale zveze, ki bi bile naperjene proti tej mirovni pogodbi.

Bližnji vzhed

Kar se tiče naših mej na jugu, ni nobene govoda za poslabšanje naših odnošajev s sosedi. Na bližnjem vzhodu zbira Anglija in Francija v Siriji kolonialno armado. Biti moramo zelo pazljivi, da ne bodo te vojske porabljene v sovražne namene proti Sovjetski uniji. Toda na vsak napad bomo odgovorili, kar naj upoštevajo vse one države, ki so sovražne Sovjetski uniji, in tudi vse one sosede, ki bi se morda pokazale kot orodje take politike. Kar se tiče Turčije in Irana, temelji naša politika na dogovorih o nenapadanju in na stremeljenju, da izpolnjujemo obveznosti dogovorov.

Besarabija

Zadnje čase je bilo govora tudi o paktu nenapadanje med Sovjetsko unijo in Rumunijo. Z Rumunijo imamo še neurejeno sporno vprašanje o Besarabiji. Nikdar nismo priznali aneksije Besarabije, nikdar pa nismo tudi hoteli tega vprašanja urediti z vojno. Znakrat ne vidimo nobene osnove h kakšni spremembi odnošajev do Rumunije. V Bukarešti imamo sedaj svojega polnomočnega predstavitelja, četravno je rumunska vlada leta 1938 v aferi Eutenko postopala nepravilno. Podobnih dejanj ne bi hoteli več trpeti.

DALEKOSEŽNOST SKLEPOV ZAVEZNIŠKEGA VOJNEGA SVETA

Kot najvažnejši sklep smatrajo splošno dejstvo, da bosta Francija in Anglija najtesneje sodelovali tudi po vojni do končne ureditve Evrope

Pariz, 29. marca. AA (Reuter) Soočilo vrhovnega vojnega sveta se smatra v tukašnjih krogih kot eno najpomembnejših, kar jih je bilo doslej objavljenih in naravnost zgodovinskega pomena. Enaka deklaracija je bila objavljena leta 1914 ni pa bila tako pomembna kakor je včerajšnja. Kar se tiče izjave o skupnem francosko-angleškem sodelovanju na vseh poljih po obnovi miru, predstavlja to izraz zveze, ki jo je sporočil javnosti že Chamberlain v nekem svojem govoru vendar na je sedaj prvič, da je bil ta sklep uradno objavljen.

»Excelsior« pravi, da ne bo londonski sklep nikogar presenetil. Francija in Anglija sta objavili Nemčiji vojno istočasno in iz istih razlogov. Že istega dne sta se obe državi sporazumeli, da ne bosta odložili orožja brez skupnega sporazuma. Obe državi sta mobilizirali vse svoje sile, da bi poleg lastne neodvisnosti rešili tudi neodvisnost malih držav. Londonski sklep potrjuje, da mir ne bo sklenjen na škodo narodov, ki jih bosta Francija in Anglija osvobodili.

»Journal« piše, da je svečana izjava, ki je bila objavljena sredi prišla o pravem času. Ta dokument, pravi general Duval v »Journalu«, z nekoliko besedami pove, kako važno je obnoviti mednarodni red, ki bo zagotovil svobodo evropskim narodom. Želimo izvesti to obnovo s pomočjo drugih narodov Zveza med Francijo in Anglijo obstoja sedaj tudi v pravnem oziru. Enako kakor je obstojala v delanjihi. Oni, ki so upali, da bodo ločili oba demokrata, nara, morajo opustiti sedaj zadnje iluzije. Pred nam ne leži samo pogodba o navadnem kopitu. Treba je samo omeniti konvencijo, ki je bila med Francijo in Anglijo sporazumeli predhodno o posojih konvencija je samo potrdila, da obe državi ne bosta sklepali ločeno mirovnih pogodb s sovražniki. Toda akt z dne 28. marca 1940 določa, da se bosta Francija in Anglija sporazumela predhodno o posojih za sklenitev miru in da bosta skupno delali za izvedbo učinkovitih in trajnih garancij za varnost. Skupno sodelovanje na bo trajalo tako dolgo, dokler bo to zahtevala varnost novega evropskega reda. Sporazum z dne 4. decembra 1939 določa, da bo angleško-francoska finančna solidarnost ostala tudi po koncu sovražtev za najmanj 6 mesecev, politična in vojna solidarnost pa ostane sedaj v veljavi za neomejen čas. Ta solidarnost ne izključuje sodelovanja drugih držav. Obe demokratični sili ne nameravata ustanoviti neke vrste direktorija, ki bi vladal nad vsemi drugimi. Zveza obeh demokratič bomo središče izvršnega sistema lige. List izraža na kraju praznanje Paulu Reynaudu in Daladieru, ki sta pripravila to veliko delo.

London, 29. marca. AA. (Havas) Zadnja točka sporočila vrhovnega vojnega sveta predstavlja pravo revolucijo v angleški zunanji politiki. Tako izjavljajo pooblašeni angleški krogi, ki trdijo, da je ta sklep napravil v vseh angleških krogih

najboljši vtis. Obveznosti, ki sta jih vladi v Londonu in Parizu prevzeli, da bosta ohranili skupnost akcije tudi po vojni, dokazuje, da je Anglija odločena nadaljevati in razširiti svoje sodelovanje s Francijo. Ta sklep bo treba smatrati kot element angleške politike.

Reynaud poroča Lebrunu

Pariz, 29. marca. br. (Havas). Prezident Lebrun je danes dopoldne sprejel ministrskega predsednika Paula Reynauda, ki mu je poročal o poteku in zaključkih včerašnje londonske seje vrhovnega vojnega sveta. Razgovor je trajal dobro uro.

Angleži o pomenu londonskih sklepov

„Trajna in učinkovita jamstva za varnost v Evropi“ Razprava o vseh važnejših mednarodnih problemih

London, 29. marca. s. Diplomatski dopisnik angleškega radia daje naslednji komentar k včerašnjemu zasedanju vrhovnega angleško-francoskega vojnega sveta:

Važnosti sklepov vojnega sveta, ki so razvidni že iz uradnega komunikéja, ni treba še posebej podčrtavati. Sklep, da ne sme nobena izmed obeh zaveznic skleniti separatnega miru ali premirja, ni prišel nepričakovano. Sličen sklep je bil sprejet v svetovni vojni že kmalu po izbruhu vojne. Včerašnji sklepi pa grede še dalje. Predvsem je važno, da določajo, pod kakšnimi pogoji so se zavezniški sploh pripravljali pogajati za mir. Zahtevajo namreč najprej trajne in učinkovite garancije za svojo varnost. Nadalje določa sklep vrhovnega vojnega sveta sodelovanje med obema zaveznicama še tudi po vojni, pri čemer se dopušča tudi možnost sodelovanja drugih narodov.

Nedvomno so bili važni tudi drugi sklepi včerašnjega zasedanja vojnega sveta, o katerih pa se komunicir ne izraža posebno jasno in samo v splošni obliki. Brez dvoma pa je bilo eno izmed glavnih vprašanj, o katerem je bilo na zasedanju govora, stališče nevtralnih držav v sedanji vojni. Nevtralne države prav nič ne protestirajo proti kršitvam svoje nevtralnosti z nemške strani, pač pa se razburjajo celo zaradi majhnega tehničnega poškodovanja svoje nevtralnosti s strani zaveznikov. To popolnoma različno stališče nevtralcev napram obema taboroma vojujočih se držav povzroča velike skrbi Angliji in Franciji.

Trenutno je najbolj akutno v tem oziru vprašanje Skandinavije. Anglija in Francija posvečata posebno pozornost prevozu železne rude za Nemčijo skozi norveške in švedske teritorialne vode. Nemčija zadnje

Razmere z Japonsko in Ameriko

V naših odnošajih z Japonsko so bila urejena že mnoga vprašanja, nenormalno pa je, kako postopajo japonske oblasti s sovjetskimi organi na Japonskem in v Mandžuriji. Japonska mora končno razumeti, da Sovjetska unija v nobenem primeru ne pusti kršitve svojih interesov. Samo ob takem razumevanju je mogoče, da se sovjetsko-japonski odnošaji lahko na zadovoljiv način razvijejo.

Odnosaji z Zedinjenimi državami se niso v zadnjem času niti poboljšali niti poslabšali, kljub tako zvanemu moralnemu embargu, ki po zaključitvi sovjetsko-finskega miru nima več nobenega smisla. Naš trgovski promet z Zedinjenimi državami se je kljub protikupekrom ameriške vlade v preteklem letu povečal.

Glavna naloga sovjetske politike

Iz vsega tega vidimo, v čem je glavna naloga naše zunanje politike pod sedanji mednarodni razmerami. Naloga naše zunanje politike je v kratkem, da zagotovimo mir med narodi in varnost naše države. Na podlagi tega temelji naša pozicija nevtralnosti in neudeležbe v vojni med večjimi državami Evrope. Ta pozicija je osnovana na dogovorih, ki smo jih zaključili, in na interesih Sovjetske unije. To naše stališče istočasno zadržuje razširjanje vojne v Evropi in zato služi interesom vseh narodov, ker stremi k miru. Če delamo bilanco, moramo reči, da se je zadnje mesce varnost naše države zelo izboljšala. Zbiramo svoje sile. Nadaljevali bomo svojo zunanjo politiko tudi dalje neizpremenjeno.

Nato se je ministrski predsednik sestel z notranjim ministrom Royem in letalskim ministrom Laurent Eynacom.

V torek bo govoril Chamberlain

London, 29. marca. j. (Reuter) Po sedanjih dispozicijah bo predsednik angleške vlade Chamberlain v torek pred angleško spodnjo zbornico podal izjavo o sestanku vrhovnega vojnega sveta, ki je bil v četrtek v Londonu.

dni zahteva od Norveške celo, da zapre svoje luke za zavezniške trgovske ladje in sicer samo zato, ker so oborožene z obrambnim orožjem. Od včera dalje, ko so norveške oblasti internale nemško podmornice »U 21«, se je nemška kampanja proti Norveški še poostрила.

Drugi predmet razprav so morali biti odnošaji zaveznikov do Italije in Sovjetske Rusije. Anglija in Francija posvečata posebno pozornost nemškemu trgovinskemu prometu, ki gre preko Vladivostoka in Sovjetske Rusije v Nemčijo. Mnogi opazovalci sodijo, da je ta pot najresnejša vrzel v zavezniškem blokadnem sistemu. Vrhovni vojni svet je to vprašanje gotovo v vseh oziirih proučil.

Kar se tiče Italije, zahtevajo mnogi francoski listi zadnje dni, da naj Anglija in Francija resno poskusita doseči zblizanje z Italijo. Tudi to vprašanje je vrhovni vojni svet gotovo proučil.

Končno je bilo brez dvoma govora o položaju na Balkanu in nemški aktivnosti v srednji in jugovzhodni Evropi. V zvezi s sklicanjem konference angleških poslancev v balkanskih državah, ki se prične že začetkom prihodnjega tedna v Londonu, so bile gotovo sprejete odločitve, ki naj nemško akcijo na Balkanu parirajo.

Tolmačenja tiska

London, 29. marca. j. (Havas) Angleški tisk z največjim zadoščenjem komentira skupno francosko-angleško deklaracijo, ki je bila včera sprejeta od vrhovnega vojnega sveta v Londonu. »Evening Standard« naglaša, da pomeni ta deklaracija odgo-

Nadaljevanje na 2. strani

Tudi ženske nosijo puške

Švicarska vojska vežba v posebnih oddelkih tudi ženske, ki kažejo vse vrline bojevitih Amaconk

„Ne govorite!“ – Rajši molčite!

Borba z blebatači v Angliji

Britanska vlada je sklenila izdelati tri filme, ki bi nazorno prikazovali veliko opasnost, ki preti našim obrambi od raznih ljudi, ki naravnost uživajo, kadar lahko raznašajo važne pooblastitve o tej ali oni stroki svoje zaposlitve.

Prvi film bo posvečen mornarjem in bo prikazoval nevarnost, ki si jo pomorščaki sami nakopavajo, ako prezgovorno na desno in levo raznašajo podatke o svoji ladji in o bližnjem potovanju. Drugi film pod naslovom »Ne govorite!« bo prikazoval škodo, ki jo lahko napravijo delavci munijskih tovarn narodni obrambi, ako po

nepotrebnem in nehoti izdajajo sovražniku važne tajnosti proizvodstva. Tretji pa bo imel naslov »Nevarna pojasnila« ter bo nazorno naslikal nesrečo letalca, ki je svoji ženi in svojim najbližjim zaupal neke važne podrobnosti svojega bližnjega poleta.

Vsi trije filmi se bodo predvajali v 2000 angleških kinematografih in vlada je prepričana, da bo ta nazorni nauk imel pričakovane uspehe. Ogledalo si jih bo vsaj kakih 20 milijonov ljudi, s čimer bo javnost dovolj poučena o silni nevarnosti neodgovornega blebetanja.

Zdravnik z ljubosumno ženo

Vzrok ljubosumnosti: ženske pacientke

Dr. Olaf G. je imel v Oslu obsežno prakso. Najmehčnejše in najbogatejše mestne dame so prihajale k njemu, to pa njegovi ženi ni bilo povšeči. Bila je že po naravi preveč ljubosumna, da bi mogla mirno prenašati, kako moledujejo nežni ženski glasovi njenega moža podnevi in ponoči za pomoč in uteho. A kakor se je tudi trudila, da bi pri tej stvari na moževi strani našla kaj nepoklonega, nje trud je bil zaman. Zavaljo tega njena ljubosumnost ni bila nič manjša. V njenem znamenju si je izmišljala najbolj čudne zasedovalne poteze.

Najprvo je ljubosumna žena posedala po cele ure v vedno prenapolnjeni čakalnici svojega moža in prisluškovala vsem pogovorom. Bila je tako preoblečena in zastarta, da je mož ni spoznal. Neki dan se je v dogovoru s pomočnico svojega moža skrilala celo za špansko steno v njegovi sobi sami. Čeprav tuči to oprežanje ni potrdilo njenega glodajočega sumničenja, ji je pogled na številne nezakrite ženske miške še bolj podpal odločitev, da bo tej vrsti zdravniške prakse napravila konec.

Naslednje dni se je postavila na prežo pred hišo, v kateri je nje mož ordiniral. Ustavila je vsako pacientko, ki jo je po videzu poznala, in jo tako-le nagovorila: »Sem žena dr. G. Vest me sili, da vam nekaj razodenem. Moj mož je na možganih

resno bolan. Na zunaj mu sicer ni videti, toda bolezen se je v zadnjem času poslabšala. Pred letom dni je neko pacientko skoraj zadavil. Nimam nobenega miru več, kajti razni znaki mi kažejo, da se utegnejo slični napadi v najbližjem času spet ponoviti...«

Samo ob sebi umevno, da je obhajala pacientke zona, da so se lepo zahvalile in da niso več prihajale k dr. G. Njegova čakalnica se je izpraznila tako hitro, kakor je bila nekoč prišla v moč. Zdravnik si tega ni znal razlagati.

Nekega dne pa je srečal eno izmed svojih bivših pacientk in ta mu je dejala sočutno: »Čim vam bo bolje, se vrnem k vam, gospod doktor.« Takšne stvari so se ponovile še nekolikokrat in vsak dan so prihajala pisma z željami, naj bi prijelubljeni gospod doktor čim prej ozdravil. Končno si dr. G. ni vedel drugega sveta, nego da je odšel naravnost h grofici P. eni svojih najbolj zvestih pacientk, in jo vprašal, zakaj je izostala. Tedaj je zvedel, kaj se je bilo zgodilo. Popolnoma zlomljen je prišel domov. Niti od daleč ni bil slutil, kako bolno ljubosumna je njegova žena. Vložil je tožbo za ločitev zakona. Nje izid je jasen. A obenem je jasno, da bo postal spet najbolj priljubljeni zdravnik ženskega sveta v norveški prestolnici.

Zvonovi za topove

Rekvizicije iz svetovne vojne se ponavljajo

V Nemčiji se ponavljajo dogodki iz svetovne vojne. Vse zvonove snemajo iz cerkvenih stolpov in jih prelivajo v topove. To odredbo je izdal maršal Göring kratko pred velikonočnimi prazniki in v njej pravi, da je treba pripraviti potrebno materialno rezervno za dolgo vojno.

Zvonovi so z majhnimi izjemami last cerkva, država pa prevzema za sedaj samo stroške za snemanje in odvoz. Obiljubila je, da bo po vojni dala za zvonove samo primerno odškodnino. Odredba govori tudi o nadomestni kovini za nove zvonove, vendar iz nje ni jasno, da-li dobe cerkve ta nadomestek že sedaj ali šele po vojni. Zvonovi sestoje večinoma iz 75 do 80 odstotka bakra ter 20 do 25 odstotka cina. To zlitino je lahko stopiti ter jo spremeniti z dodatkom bakra v trdi bron, ki je primeren za izdelavo topovskih cevi.

Toda država namerava zapleniti tudi bakrene dele cerkvenih in zasebnih poslopj, predvsem bakrene strehe stolpov in kupol.

Ta bakreni material je treba nemudoma prijaviti, a država bo potem od časa do časa odločila, kdaj ga bo treba izročiti. Prav tako bo od primera do primera odločila glede nadomestnega materiala in denarne odškodnine. Nemški tisk o Göringovi odredbi molči kakor riba.

Menih streljal na menihe

Ko so bili menihi iz kapucinskega samostana Tagliava pri Palermu v Italiji zbrani pri jutranji molitvi, je neki nenadno zblazneli pater potegnil izpod kute lovsko dvocevo in je začel nanje streljati. Blaznež je potem pobegnil v bližnji gozd, kjer so ga obvladali. Eden izmed menihov je oblegal takoj mrtve, dva sta umrla na poti v bolnišnico, trije so težko ranjeni, več je pa lažje ranjenih.

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Grof bi me iskal, dokler me ne bi našel. Poznam ga: ta ne pozabi ničesar! In tudi sebe poznam: vse žive dni bi se tresel. Ljubše mi je, da me kar precej ubije.«

»Kaj bi te ubijal, bedak! Reci mi, da so se prikradli v dvorec vlomilci, ko si ti sedel v krčmi in pil!...«

»Veš kaj,« se je razveselil Brisard, »ta pa ni slaba... Porečem mu, da si bil ti!«

Bel-Argent je skomignil z rameni in krenil za Klotarjem Ponthuškim, ki je ta čas že stopal po Vrvarski ulici in se z dolgimi pogledi oziral na Arronški dvorec. Mehkejšje misli so ga obhajale. Srce se mu je širilo. Tu je počivala skrivnost, ki mu bo kmalu očita. Tu je bila zakopana materina povest. Tu je dihala ona, ki je bila utrip njegovega življenja... Tu je bilo spravljen vse, kar je ljubil na tem svetu!

Sklenil je, da pojde v Arronški dvorec takoj, ko si nekoliko uredi obleko, kajti s svojimi togotnimi izbruhi in obupnimi poizkusi, da bi se rešil, jo je bil spravljal v kaj nekazno stanje.

Toda ko je prišel v svoje stanovanje v Ulici svevega Dioniza, se je šele zavedel, kolikokrat so mu bili ti štirje dnevi muk izpodkopali moči.

Stoprav čez pet ali šest dni je Klotar začutil, da

74

je spet tako krepak, kakor je bil pred svojim srečanjem z Amurijem de Loraydanom.

XXXI

Borba med Karlom V. in Francem I.

Bralec naj nas zdaj za trenutek spremi v Louvre, v kraljev kabinet, kjer sta se Franc I. in Karel V. v štiri oči znova razgovarjala o vprašanju vojvodine milanske. Človek bi bil mislil, da vidi dva brata, tako pristržno sta se vodila za podpaduho, sem in tja po širnem kraljevem kabinetu, bogato okrašenem z razkošnimi preprogami in stenskim opnammi. Nazadnje pa je cesar dejal:

»Odloživa to zadevo, dragi sire in brat; nenadna smrt namestnika de Ulloa me je pripravila ob svetovalca, ki sem mu bil naročil, naj to vprašanje posebej preuči... Oh, ubogi moj Ulloa! Zmenjena sva bila, da mi v Parizu poves svoje mnenje... brez oporekanja bi ga bil sprejel...«

»Torej bi se bilo vaše veličanstvo pridružilo namestnikovi misli?« je z obupnim gnevom vprašal Franc I.

»Brez oporekanja!...«

In z rezkim nasmehom zmagovalne zvijačnosti je cesar vrgel oči po kraju. Nato je potrto vzdihnil.

»Sire,« je vzkliknil Franc I. »saj imava v svoji bližini moža, ki izmed vseh najbolj ve, kaj je mislil namestnik de Ulloa o vojvodini milanski; moža, ki ga je odlikoval vaš svetovalec s svojim neomejenim prijateljstvom... saj ga je bil spoznal za vrednega, da mu postane zet!«

Če še ne veš, zdaj izveš:

da se je bivši angleški minister za mornarico Duff Cooper vrnil iz Amerike v Evropo;

da je posadka nemškega parnika »Columbus«, ki je sama potopila ladjo, odšla iz San Franciscu na krov neke japonske ladje proti Yokohami, odkoder se bo vrnila v Nemčijo;

da je del posadke nemške oklopnice »Admiral Speer« interniran v taborišču v Cordobi;

da je veliko število duhovnikov v Nemčiji zadnje dni prejelo poziv v vojaško službo, čeprav je ta stan po predpisih cerkve oproščen vojaškega službovanja;

da so v Belgiji prijeli pet vohunov, ki so izdajali vojaške skrivnosti neki sosedni državi;

da je v Berlinu zapovedana vsak dan zatemnitev, ki se mora začeti izvajati pol ure pred sončnim zahodom;

da je svetovna vojna 1914-18 zahtevala 10 milijonov mrtvih, 22 milijonov ranjenih in 8 milijonov ujetnikov;

da so odkrili v zgodovinskem arhivu Tatarske republike okoli štirideset pism Petra Velikega tedanjemu azovskemu guvernerju Petru A. Tolstoj;

da kopijo Italijani v Albaniji na dveh krajih baker in da znaša ta produkcija letno 6000 ton;

da so menihi samostana Valamo v Ladokskem jezeru za časa sovjetsko-finske vojne pretvorili samostan v pravo trdnjavo z betonskimi jarki;

da bodo ob jezeru Nemi v Italiji otvorili muzej, v katerem bosta razstavljeni dve Kaligulovi galeji;

da bo v Turčiji zgradili mavzolej za prepoveditelja države Kemala Atatürka; da je v 75. letu svoje dobe preminil grški sportnik Spiros, zmagovalac v maratonskem teku na olimpijadi 1. 1896;

da je umrl znan poljski helenist Sterbach. Po vrsti je to že 17. profesor japonske univerze v Krakovu, ki so umrli v nemškem internacijskem taborišču od lanske jeseni;

da bodo na Angleškem dali v promet nove bankovce po 1 funt in 10 šilingov; da je bilo v sovjetsko-finski vojni uničenih nad tisoč mostov in 1250 industrijskih poslopj;

da bo v najkrajšem času dovršena železniška proga Bagdad-Mosul, ki ima v današnjih časih posebno velik strateški in vojaški pomen.

Francoska vojska na delu

Betoniranje utrjene postojanke

Ruska opera v Berlinu

Prej „Življenje za carja“, zdaj „Ivan Suzanin“

Sovjetski listi dvomijo, da-li bodo Nemci v stanu uprizoriti rusko opero »Ivan Suzanin« tako, da bo v skladu z misli skladatelja Glinka. Opera se je prej imenovala »Življenje za carja«, pa so jo v Moskvi nekoliko predelali ter je imela tudi v današnjih časih velik uspeh.

V tej operi je posebno znamenit finale, v katerem Glinka zaključuje svojo veliko skladbo z zvenenjem ruskih zvonov. Ta del je brez primera v vsej svetovni glasbi in že v moskovskem Velikem gledališču

so imeli silne težave, da so podali ta prestolni finale. Napraviti je bilo treba posebno masinerijo, ki je posnela zvenenje moskovskih zvonov prav po zamisli skladatelja Glinka. Vsa priprava je tehtala okoli 35.000 kilogramov in si je iz te številke lahko predstaviti, kako ogromna je ta priprava, ki je v Berlinu seveda nimajo in se v današnjih časih tudi ne da preplejati v Nemčijo, saj bi se celo v mirnih časih ne izplačalo voziti jo v Berlin za nekoliko predstav.

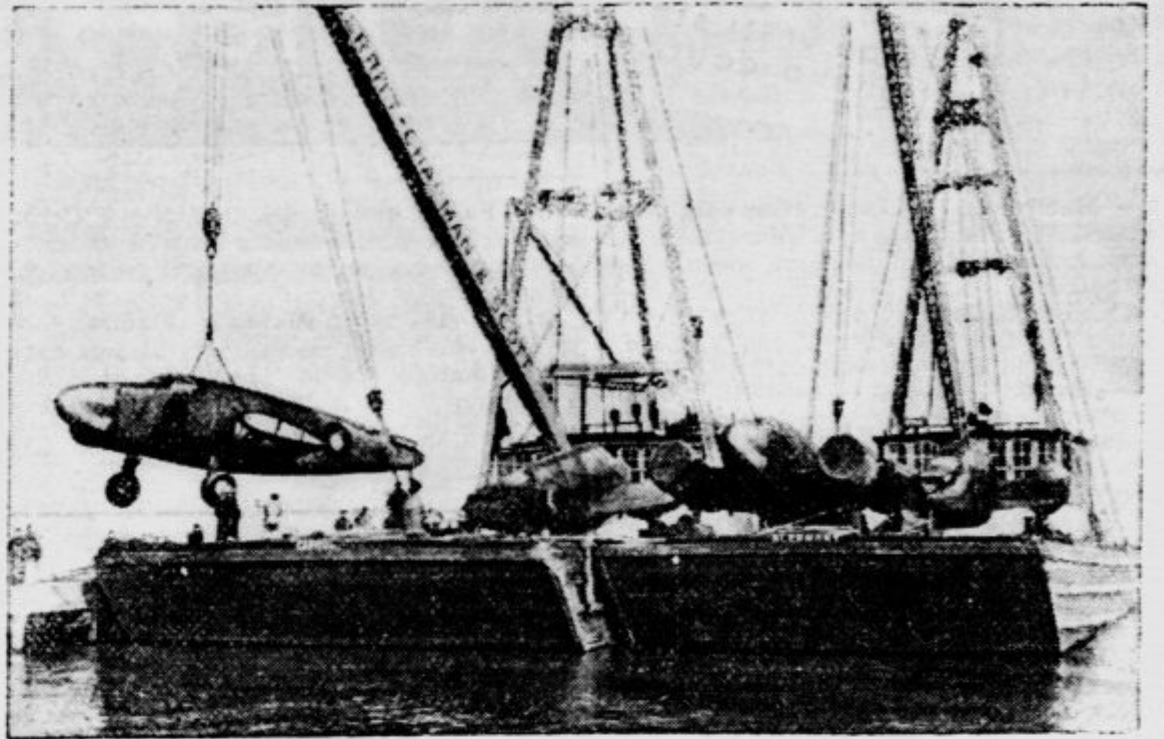
Odvetnica z 68. letom

Ko so miss Alice McFralaneovo iz Indianopolisa, kjer je služila kot učiteljica, upokojili, ker je štela že 65 let, ji novo življenje nikakor ni prišlo. Ni si mogla misliti življenja brez dela. Sklenila je, da bo možkem že pokazala, česa je ženska sposobna. Šla je in je v nekoliko semestrov študirala jus. Študirala ga je s tolikšnim uspehom, da je vse predpisane izpite opravila s pohvalo. Sedaj, ko ji je že 68 let, je začela z odvetniško prakso. Klientov ima že dosti.

Opeka v zibelki

Pri Belmonte Picenu v Italiji se je zavojlo lahkomišelnosti mlade matere zgodila velika nesreča. Kmetica Pierina Michelinjeva je položila v zibelko svoje tri tedne stare hčerke vročo opeko, da bi ležičke ogrevala. Nato je za malo časa odšla. Ko se je vrnila, je bila zibelka vsa v ognju in dimu. V grozi je stekla, da bi otročiča rešila iz plamenov, toda bilo je prepozno. Našla je samo zgoljenelo trupelce.

Ameriška letala za Evropo

Ameriška letalska industrija je zdaj silno zaposlena z naročili vojnih letal za evropske države v vojni. Na sliki vidimo nakladanje letal na ladje, ki bodo tovor prenesle čez Ocean

Novo umetno srce

Mehanizem francoskega zdravnika

Francoski zdravnik dr. Becart, specialist za prenos krvi, je izumil majhen stroj, ki sestoji iz neznačne črpalke, dveh cevi, dveh kanalov ter stojala s števcem in regulatorjem. Ta stroj je sposoben nadomestovati človeško srce.

Priprava poganja kri v srce, in sicer z rednim ritmom 60 do 100 utripov na minuto. Prehudega navala krvi se ni bati,

a tri vključila, modro, belo in rdeče, omogočajo točno odmerjanje števila utripov, ki se po potrebi zviša ali zniža.

Znano je, da se je prof. Carrel v New Yorku s polkovnikom Lindberghom dolgo trudil, da bi zgradil umetno srce, dr. Becartu pa je to sedaj uspelo. Njegov izum bo imel gotovo velik pomen za obravnavanje srčnih bolezni ter bo omogočilo nove raziskave o vprašanju življenja in smrti.

Usodna častna beseda

Odpravnina za bivše bojevnike je moža privabila v naročje družine

Častna beseda, ki je neki mož ni hotel prelomiti, bi ga bila kmalu po nedolžnem spravila na električni stol.

L. 1928. je izginil neki monter Jesse Gifford, ki je živel z ženo in dvema otrokoma v Susanville v Kaliforniji. Gifford se je med svetovno vojno boril na francoski fronti ob strani svojega najboljšega prijatelja Jamesa Woodalla. Zakaj se je nenadno odtegnil svoji družini, ni znano. Vsekako se je oddaljil, da jo zapusti na skrivaj in da prične neke druge novo življenje. Samo prijatelju Woodallu se je zaupal in ta mu je moral s častno besedo obljubiti, da ne bo izdal njegovega novega bivališča.

Kmalu potem so našli Giffordov voz nedaleč od mesta Stevensova v Alabami. Lastnika ni bilo nikjer. Menili so, da se je zgodil zločin, oblast pa ni našla nobene sledu o izginolem. Končno so zaslišali Woodalla, ki je pa na vsa vprašanja vztrajno molčal. Takrat se je poročil prvi sum, da je on umoril svojega prijatelja. Tri leta pozneje so našli ob bregu neke reke v Alabami možko truplo, o katerem je ga Giffordova, ki se je bila med tem

znova poročila, zatrjevala, da je nedvomno truplo njenega prvega moža.

Po tej najdbi so Woodalla, ki se je bil ež pri tedanjem zaslišanju vedel sumljivo, obtožili umora. Toda obtoženec je znova odklanjal vsako informacijo. Izjavljal je, da svojega prijatelja ni umoril in da ne more povedati, kje je, ker ga veže častna beseda. Javno mnenje je bilo proti njemu, ker si pač ni znal razlagati, da bi neko dal toliko na svojo častno besedo. Toda porotniki na zadnje vendarle niso pritrdili vprašanju o krivdi. Nenadno se je Jesse Gifford namreč sam pojavil.

Povedal je, da mu v teh letih ni šlo dobro. Ko je zvezna vlada sprejela zakon, po katerem dobe vsi bivši bojevniki enkratno odpravnino, je sklenil da se vrne v Susanville. O obtožbi proti prijatelju Woodallu ni vedel ničesar, zvedel je šele v Susanville. Njegov povratek je seveda imel za posledico, da so razpravo proti Jamesu Woodallu takoj ustavili. Ni se znano, kako bodo uredili vprašanje odpravnine za Jesseja Gifforda, ali ga bodo prijeli zavoljo njegovega poba pri dvajsetih letih in kako bo z dvojnimi zakoni njegove žene, ki je sedaj vendar poročena z dvema možema.

A NEKDOTA

Nestrov je šel z nekim znancom do cesti, ko ju je srečal mlad možič, ki je s komedioigramom spregovoril nekoliko besed.

Pozneje je Nestrovov spremljevalec vprašal, kdo je bil mladi mož in je prejel odgovor: »Mlad igralec.«

»Igralec? Tega mu pa na cesti ni videti!« je dejal znanec.

»Na odru tudi ne!« je odgovoril Nestrov z nasmeškom.

VSAK DAN ENA

Profesor: »Tak potisnite že enkrat gošči pod brado!«
Dijak: »Pod katero pa, prosim?«
(»Politikenc«)

je, na vašo!... Kdo bi mu mogel šteti v greh? In kaj bi rekli vi, če bi vam predložil, da se zanesite na besedo tega ali onega dobrega Španca, ki je do dna poznal mišljenje namestnika de Ulloa?«

Franc I. ni vedel kaj odgovoriti.

»Ta je bolj gluhi od tistega, ki noče slišati!« je srdito zamrmral sam pri sebi.

In ko je videl, da ga Karel V. skrivaj ogleduje in se zvijačno muza, ga je mahoma pograbila jeza, tem strahovitejša, ker se je ni upal pokazati. Razburjeno je jel hoditi po kabinetu sem ter tja in trpko premišljevali:

»Izigran sem!... Kaj mi je storiti? Kaj naj rečem?... Tako mi božje luči! Zdi se mi, da ni časa za besede: za dejanja gre!... Oh, ko bi se upal! Ko se ne bi bal, da mi bodo očitali zavratnost!... A prav za prav, v čem bi bila zavratnost?... Vojna zvijača je zmerom dovoljena!...«

»Sire,« je nenadoma izpregovoril, »opravičiti se vam moram...«

»Opravičiti?... Vi meni?... Zaradi česa neki, sire?«

»Da. Poročali so mi o neljubem pripetljaju. Moj sin Henrik je strašanski razposajenec. In razen tega je še tako mlad... Povedali so mi, da se je včeraj po turnirju ta noroglavce predznil skočiti konju vašega veličanstva na zadek in vas je objel z obema rokama in zaklical: »Sire, zdaj ste ujetnik!...«

Ta dogodek je bil povsem resničen. Naj se je zdel včeraj Karlu V. sam po sebi še tako nevažen, glas Franca I., ko je zdaj izpregovoril o njem, mu je dal mahoma poseben, zlovesten pomen.

Tudi ženske nosijo puške

Švicarska vojska vežba v posebnih oddelkih tudi ženske, ki kažejo vse vrline bojevitih Amaconk

„Ne govorite!“ – Rajši molčite!

Borba z blebetači v Angliji

Britanska vlada je sklenila izdelati tri filme, ki bi nazorno prikazovali veliko opasnost, ki preti narodni obrambi od raznih ljudi, ki naravnost uživajo, kadar lahko raznašajo važne podatke o tej ali oni stroki svoje zaposlitve.

Prvi film bo posvečen mornarjem in bo prikazoval nevarnost, ki si jo pomorščaki sami nakopavajo, ako prepozorno na de- smo in levo raznašajo podatke o svoji ladji in o bližnjem potovanju. Drugi film pod naslovom »Ne govorite!« bo prikazoval škodo, ki jo lahko napravijo delavci mu- nicijskih tovarn narodni obrambi, ako po-

nepotrebno in nehoti izdajajo sovražni- ku važne tajnosti proizvodstva. Tretji pa bo imel naslov »Nevarna pojasnila« ter bo nazorno naslikal nesrečo letalca, ki je svoji ženi in svojim najbližjim zaupal neke važ- ne podrobnosti svojega bližnjega poleta.

Vsi trije filmi se bodo predvajali v 2000 angleških kinematografih in vlada je pre- pričana, da bo ta nazorna nauk imel pri- čakovan uspeh. Ogledalo si jih bo vsaj kakih 20 milijonov ljudi, s čimer bo jav- nost dovolj poučena o silni nevarnosti ne- odgovorne blebetanja.

Zdravnik z ljubosumno ženo

Vzrok ljubosumnosti: ženske pacientke

Dr. Olaf G. je imel v Oslu obsežno prakso. Najmehčnejše in najbogatejše me- ste dame so prihajale k njemu, to pa nje- govi ženi ni bilo povšeči. Bila je že po naravi preveč ljubosumna, da bi mogla mirno prenašati, kako moledujejo nežni ženski glasovi njenega moža podnevi in ponoči za pomoč in uteho. A kakor se je tudi trudila, da bi pri tej stvari na moževi strani našla kaj nepoklicenega, nje trud je bil zaman. Zavoljo tega njena ljubosum- nost ni bila nič manjša. V njenem zname- nju si je izmišljala najbolj čudne zasle- dovalne poteze.

Najprvo je ljubosumna žena posedala po cele ure v vedno prenapolnjeni čakalnici svojega moža in prisluškovala vsem po- govorom. Bila je tako preobčutljiva in za- strta, da je mož ni spoznal. Neki dan se je v dogovoru s pomočnico svojega moža skril celotno za špansko steno v njegovi sobi sami. Čeprav tudi to oprežanje ni potrdilo njenega glodalčnega sumničanja, ji je po- gled na številne nezakrite ženske miške še bolj podpiral odločitev, da bo tej vrsti zdrav- niške prakse napravila konec.

Naslednje dni se je postavila na prežo pred hišo, v kateri je nje mož ordiniral. Ustavila je vsako pacientko, ki jo je po videzu poznala, in jo tako-le nagovorila: »Smo žena dr. G. Vest me sili, da vam nekaj razodenem. Moj mož je na možganih

resno bolan. Na zunanost mu sicer ni videti, toda bolezen se je v zadnjem času posla- šala. Pred letom dni je neko pacientko skoraj zadavil. Nimam nobenega miru več, kajti razni znaki mi kažejo, da se ute- gnejo slični napadi v najbližjem času spet ponoviti...«

Samo ob sebi umevno, da je obhajala pacientke z ona, da so se lepo zahvalile in da niso več prihajale k dr. G. Njegova čakalnica se je izpraznila tako hitro, ka- kor je bila nekoč prišla v modo. Zdravnik si tega ni znal razlagati.

Nekega dne pa je srečal eno izmed svo- jih bivših pacientk in ta mu je dejala so- čutno: »Čim vam bo bolje, se vrnem k vam, gospod doktor.« Takšne stvari so se ponovile še nekočkrat in vsak dan so prihajale pisma z željami, naj bi priljubl-jeni gospod doktor cum prej ozdravi- Končno si dr. G. ni vedel drugega sveta, nego da je odšel naravnost h grofici P., eni svojih najbolj zvestih pacientk, in jo vprašal, zakaj je izostala. Tedaj je zvedel, kaj se je bilo zgodilo. Popolnoma zlomljen je prišel domov. Niti od daleč ni bil slu- til, kako bolno ljubosumna je njegova že- na. Vložil je tožbo za ločitev zakona. Nje izid je jasen. A obenem je jasno, da bo postal spet najbolj priljubljeni zdravnik ženskega sveta v norveški prestolnici.

Zvonovi za topove

Rekvizicije iz svetovne vojne se ponavljajo

V Nemčiji se ponavljajo dogodki iz sve- tovine vojne. Vse zvonove snemajo iz cer- kvenih stolpov in jih prelivajo v topove. To odredbo je izdal maršal Göring kratko pred velikonočnimi prazniki in v njej pra- vi, da je treba pripraviti potrebno mate- rialno rezervo za dolgo vojno.

Zvonovi so z majhnimi izjemami last cerkva, država pa prevzema za sedaj samo stroške za snemanje in odvoz. Objavila je, da bo po vojni dala za zvonove samo pri- merne odškodnine. Odredba govori tudi o nadomestni kovini za nove zvonove, ven- dar iz nje ni jasno, da-li dobe cerkve ta nadomestek že sedaj ali šele po vojni. Zvo- novi sestojijo iz 75 do 80 odstotkov bakra ter 20 do 25 odstotkov cina. To zlitino je lahko stopiti ter jo spremeniti z dodatkom bakra v trdi bron, ki je pri- meren za izdelavo topovskih cevi.

Toda država namerava zapleniti tudi ba- krene dele cerkvenih in zasebnih poslopij, predvsem bakrene strehe stolpov in kupol.

Ta bakreni material je treba nemudoma prijaviti, a država bo potem od časa do časa odločila, kdaj ga bo treba izročiti. Prav tako bo od primera do primera od- ločila glede nadomestnega materiala in de- narne odškodnine. Nemški tisk o Göringovi odredbi molči kakor riba.

Menih streljal na menihe

Ko so bili menihi iz kapucinskega sa- mostana Tagliava pri Palermo v Italiji zbrani pri jutranji molitvi, je neki nenad- no zblazneli pater potegnil izpod kute lov- sko dvocevko in je začel napor streljati. Blaznež je potem pobegnil v bližnji gozd, kjer so ga obvladali. Eden izmed menihov je oblašal takoj mrtve, dva sta umrla na poti v bolnišnico, trije so težko ranjeni več je pa lažje ranjenih.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da se je bivši angleški minister za mor- narico Duff Cooper vrnil iz Amerike v Evropo;

da je posadka nemškega parnika »Co- lumbus«, ki je sama potopila ladjo, odšla iz San Francisca na krov neke japonske ladje proti Yokohami, odkoder se bo vr- nila v Nemčijo;

da je del posadke nemške oklopnice »Admiral Spee« interniran v taborišču v Cordobi;

da je veliko število duhovnikov v Nem- čiji zadnje dni prejelo poziv v vojaško službo, čeprav je ta stan po predpisih cerkve oproščen vojaškega službovanja;

da so v Belgiji prijeli pet volonov, ki so izdajali vojaške skrivnosti neki sosed- ni državi;

da je v Berlinu zapovedana vsak dan zamenjava, ki se mora začeti izvajati pol ure pred sončnim zahodom;

da je svetovna vojna 1914-18 zahtevala 10 milijonov mrtvih, 22 milijonov ranjenih in 8 milijonov ujetnikov;

da so odkrili v zgodovinskem arhivu Tatarske republike okoli štirideset pism Petra Velikega tedanjemu azovskemu gu- vernierju Petru A. Tolstoj;

da kopljejo Italijani v Albaniji na dveh krajih baker in da znaša ta produkcija letno 6000 ton;

da so menihi samostana Valamo v La- doškem jezeru za časa sovjetsko-finske vojne pretvorili samostan v pravcato trd- njavo z betonskimi jarki;

da bodo ob jezeru Nemi v Italiji otvori- li muzej, v katerem bosta razstavljeni dve Kaligulovi galeji;

da bodo v Turčiji zgradili mavzolej za preporoditelja države Kemala Atatürka;

da je v 75. letu svoje dobe preminil grški sportnik Spiros, zmagovalac v ma- ratonskem teku na olimpijadi l. 1896;

da je umrl znan poljski helenist Ster- bach. Po vrsti je to že 17. profesor jage- lonske univerze v Krakovu, ki so umrli v nemškem internacijskem taborišču od lan- ske jeseni;

da bodo na Angleškem dali v promet nove bankovce po 1 funt in 10 šilingov;

da je bilo v sovjetsko-finski vojni uni- čenih nad tisoč mostov in 1250 industrijs- kih poslopij;

da bo v najkrajšem času dovršena že- lezniška proga Bagdad-Mosul, ki ima v današnjih časih posebno velik strateški in vojaški pomen.

Francoska vojska na delu

Betoniranje utrjene postojanke

Ruska opera v Berlinu

Prej „živiljenje za carja“, zdaj „Ivan Suzanin“

Sovjetski listi dvomijo, da-li bodo Nem- ci v stanu uprizoriti rusko opero »Ivan Suzanin« tako, da bo v skladu zamisli skladatelja Glinka. Opera se je prej ime- novala »Živiljenje za carja«, pa so jo v Moskvi nekoliko predelali ter je imela tu- di v današnjih časih velik uspeh.

V tej operi je posebno znamenit finale, v katerem Glinka zaključuje svojo veliko skladbo z zvonjenjem ruskih zvonov. Ta del je brez primera v vsaj svetovni glasi- ni že v moskovskem Velikem gledališču

so imeli silne težave, da so podali ta pre- lestni finale. Napraviti je bilo treba po- sebno masinerijo, ki je posnela zvonjenje moskovskih zvonov prav po zamisli ska- datelja Glinka. Vsa priprava je tehtala okoli 35.000 kilogramov in si je iz te šte- vilke lahko predstaviti, kako ogromna je ta priprava, ki je v Berlinu seveda nimajo in se v današnjih časih tudi ne da prepe- ljati v Nemčijo, saj bi se celo v mirnih časih ne izplačalo voziti jo v Berlin za nekoliko predstav.

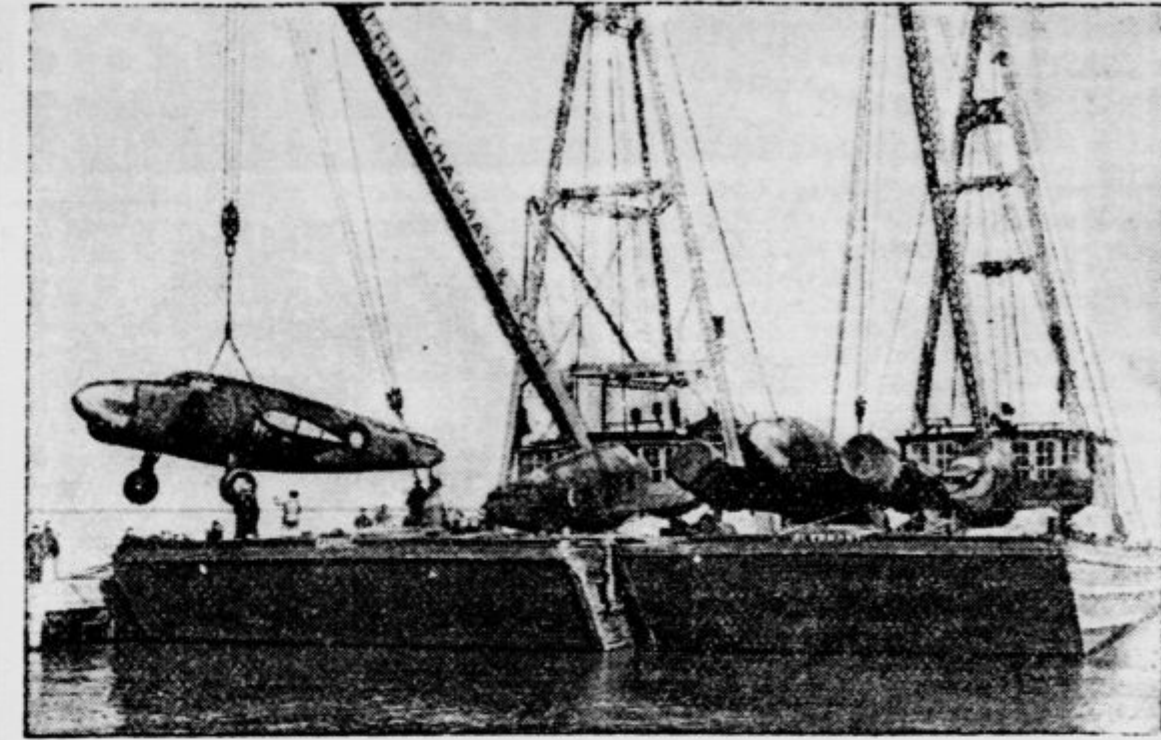
Odvetnica z 68. letom

Ko so miss Alice McFralaneovo iz In- dianopolisa, kjer je služila kot učiteljica, upokojili, ker je stela že 65 let, ji novo življenje nikakor ni prišlo. Ni si mogla misliti življenja brez dela. Sklenila je, da bo možkim že pokazala, česa je ženska sposobna. Šla je in je nekoliko semestrov študirala jus. Študirala ga je s tolikšnim uspehom, da je vse predpisane izpite opravi- la s pohvalo. Sedaj, ko ji je že čez 68 let, je začela z odvetniško prakso. Klientov ima že dosti.

Opeka v zibelki

Pri Belmonte Picenu v Italiji se je za- voljo lahkomišelnosti mlade matere zgo- dila velika nesreča. Kmetica Pierina Mi- chelinjeva je položila v zibelko svoje tri tedne stare hčerke vročo opeko, da bi ležišče ogrevala. Nato je za malo časa od- šla. Ko se je vrnila, je bila zibelka vsa v ognju in dimu. V grozi je stekla, da bi otročica rešila iz plamenov, toda bilo je prepozno. Našla je samo zgoljeno tru- pelce.

Ameriška letala za Evropo

Ameriška letalska industrija je zdaj silno zaposlena s naročili vojnih letal za evropske države in vojni. Na sliki vidimo nakladanje letal na ladje, ki bodo tovor prenesle čez Ocean

Novo umetno srce

Mehanizem francoskega zdravnika

Francoski zdravnik dr. Becart, specialist za prenos krvi, je izumil majhen stroj, ki sestoji iz neznahtne črpalke, dveh cevi, dveh kanalov ter stojala s števcem in regula- torjem. Ta stroj je sposoben nadomestov- ati človeško srce.

Priprava poganja kri v srce, in sicer z rednim ritmom 60 do 100 utripov na mi- nuto. Prehudega navala krvi se ni bati,

a tri vključila, modro, belo in rdeče, omo- gočajo točno odmerjanje števila utripov, ki se po potrebi zviša ali zniža.

Znano je, da se je prof. Carrel v New Yorku s polkovnikom Lindberghom dolgo trudil, da bi zgradil umetno srce, dr. Be- cartu pa je to sedaj uspelo. Njegov izum bo imel gotovo velik pomen za obravna- vanje srčnih bolezni ter bo omogočilo nove raziskave o vprašanju življenja in smrti.

Usodna častna beseda

Odpravnina za bивše bojvnikove je moža privabila v naročje družine

Častna beseda, ki je neki mož ni hotel prelomiti, bi ga bila kmalu po nedolžnem spravila na električni stol.

L. 1928. je izgubil neki monter Jesse Gifford, ki je živel z ženo in dvema otro- koma v Susanville v Kaliforniji. Gifford se je med svetovno vojno boril na franco- ski fronti ob strani svojega najboljšega prijatelja Jamesa Woodalla. Zakaj se je nenadno odtegnil svoji družini, ni znano. Vsekako se je odločil, da jo zapusti na skrivaj in da prične nekje drugje novo življenje. Samo prijatelju Woodallu se je zaupal in ta mu je moral s častno besedo obljubiti, da ne bo izdal njegovega nove- ga bivališča.

Kmalu potem so našli Giffordov voz ne- daleč od mesta Stevensova v Allabami. Lastnika ni bilo nikjer. Menili so, da se je zgodil zločin, oblast pa ni našla nobe- nega sledu o izginolem. Končno so zasliša- li Woodalla, ki je pa na vsa vprašanja vztrajno molčal. Takrat se je poročil prvi sum, da je on umoril svojega prijatelja. Tri leta pozneje so našli ob bregu neke reke v Allabami možko truplo, o katerem je ga. Giffordova, ki se je bila med tem

znova poročila, zatrjevala, da je nedvomno truplo njenega prvega moža.

Po tej najdbi so Woodalla, ki se je bil ež pri tedanjem zasliševanju vedel sumljivo, obtožili umora. Toda obtoženec je zno- va odklanjal vsako informacijo. Izjavljal je, da svojega prijatelja ni umoril in da ne more povedati, kje je, ker ga veže častna beseda. Javno mnenje je bilo proti njemu, ker si pač ni znal razlagati, da bi nekdo dal toliko na svojo častno besedo. Toda porotniki na zadnje vendarle niso pritrdili vprašanju o krivdi. Nenadno se je Jesse Gifford namreč sam pojavil.

Povedal je, da mu v teh letih ni šlo do- bro. Ko je zvezna vlada sprejela zakon, po katerem dobe vsi bivši vojniki en- kratno odpravnino, je sklenil da se vrne v Susanville. O obtožbi proti prijatelju Woodallu ni vedel ničesar, zvedel je šele v Susanville. Njegov povratek je seveda imel za posledico, da so razpravo proti Ja- mesu Woodallu takoj ustavili. Ni se zna- no, kako bodo uredili vprašanje odprav- nine za Jesseja Gifforda, ali ga bodo pri- jeli zavoljo njegovega pobege pred dva- najstimi leti in kako bo z dvojnimi zaka- nom njegove žene, ki je sedaj vendar po- ročena z dvema možema.

A NEKDOTA

Nestroy je šel z nekim znancom po ce- sti, ko ju je srečal mlad možič, ki je s komedijografom spregovoril nekoliko besed.

Pozneje je Nestroyev spremljevalec vprašal, kdo je bil mladi mož in je prejel odgovor: »Mlad igralec.«

»Igralec? Tega mu pa na cesti ni vide- ti!« je dejal znanec.

»Na odru tudi ne!« je odgovoril Nestroy z nasmeškom.

VSAK DAN ENA

Profesor: »Tak potisnite že enkrat gosti pod brado!«

Dijak: »Pod katero pa, prosim?«

(Politikene)

MICHEL ZEVACO:

74

Don Juan

ROMAN

»Grof bi me iskal, dokler me ne bi našel. Poznam ga: ta ne pozabi ničesar! In tudi sebe poznam: vse žive dni bi se tresel. Ljubše mi je, da me kar precej ubije.«

»Kaj bi te ubijal, bedak! Reci mu, da so se pri- kradi v dvorec vlomili, ko si ti sedel v krčmi in pil!...«

»Veš kaj,« se je razveselil Brisard, »ta pa ni slaba. Porečem mu, da si bil ti!«

Bel-Argent je skomignil z rameni in krenil za Klotarjem Ponthuškim, ki je ta čas že stopal po Vrvarski ulici in se z dolgimi pogledi oziral na Arronski dvorec. Mehkeje misli so ga obhajale. Srce se mu je širilo. Tu je počivala skrivnost, ki mu bo kmalu očita. Tu je bila zakopana materina povest. Tu je dihala ona, ki je bila utrip nje- govega življenja... Tu je bilo spravljeno vse, kar je ljubil na tem svetu!

Sklenil je, da pojde v Arronski dvorec takoj, ko si nekoliko uredi obleko, kajti s svojimi togotnimi izbruhi in obupnimi poizkusi, da bi se rešil, jo je bil spravil v kaj nekazno stanje.

Toda ko je prišel v svoje stanovanje v Ulici sve- tega Dioniza, se je šele zavedel, kolikanj so mu bili ti štirje dnevi muk izpodkopali moči.

Stoprav čez pet ali šest dni je Klotar začutil, da

je spet tako krepak, kakor je bil pred svojim sre- čanjem z Amurijem de Lorydanom.

XXXI

Borba med Karlom V. in Francem I.

Bralec naj nas zdaj za trenutek spremi v Louvre, v kraljev kabinet, kjer sta se Franc I. in Karel V. v štiri oči znova razgovarjala o vprašanju vojvo- dine milanske. Človek bi bil mislil, da vidi dva brata, tako pristržno sta se vodila za podpazduho, sem in tja po širnem kraljevem kabinetu, bogato okrašenem z razkošnimi preprogami in stenskiimi oponami. Nazadnje pa je cesar dejal:

»Odloživa to zadevo, dragi sire in brat; nenadna smrt namestnika de Ulloa me je pripravila ob sve- tovalca, ki sem mu bil naročil, naj to vprašanje posebej preuči... Oh, ubogi moj Ulloa! Zmenjena sva bila, da mi v Parizu poveš svoje mnenje... brez oporekanja bi ga bil sprejel...«

»Torej bi se bilo vaše veličanstvo pridružio na- mestnikovi misli?« je z obupnim gnevom vprašal Franc I.

»Brez oporekanja!...«

In z rezkim nasmehom zmagovalne zvijačnosti je cesar vrgel oči po kraju. Nato je potrto vzdih- nil.

»Sire,« je vzkliknil Franc I., »saj imava v svoji bližini moža, ki izmed vseh najbolj ve, kaj je mislil namestnik de Ulloa o vojvodini milanski; moža, ki ga je odlikoval vaš svetovalec s svojim neomejenim prijateljstvom... saj ga je bil spo- znal za vrednega, da mu postane zet!«

»Aha,« je dejal cesar, »to meri na vašega dra- gega svetovalca, grofa de Lorydana?«

»Da, sire; ali ga ne bi izvolili zaslišati? Priprav- ljen sem se ravnati po tem, kar nama pove.«

»Da se podvržete njegovemu odgovoru?... Ime- nitno!... Prekrasno!... Na to nisem niti pomi- slil!...«

»Dragi sire,« se je vzradoval Franc I., »tako ga dam poklicati!...«

»Bodite tako ljubeznivi... se pravi... stojte... počakajte, prosim, še malo...«

Podoba je bilo, kakor da bi se bil Karel V. glo- boko zamislil. Franc I. je sam pri sebi cepetal od nestrpnosti.

»Samo malo... samo trenutek... je cesar po- novil. »Namreč... tole mi je prišlo na misel, dragi sire in brat: grof de Lorydan je, če se ne motim, Francoz?«

»Seveda,« je zavzeto odvrnil kralj, »Francoz iz osrčja Francije.«

»Izvrstno. Povejte mi po pravici: ali torej mi- slite, da bo grof de Lorydan, Francoz iz osrčja Francije, zmožen izreči strogo nepristransko sodbo o vprašanju, ki zadeva špansko krono prav tako kakor francosko?«

»Sire,« je rekel Franc I. v svesti si svoje pravič- ne stvari, »saj ne gre za sodbo grofa de Lorydana, ampak za to, da nama pove, kako je sodil namest- nik de Ulloa...«

»Tako je!« je vzkliknil cesar. »Res je pa vendar- le, da bo ta vrli plemič nehoti pritisnil na tisto stran tehtnice, ki je njegovemu srcu bližja... to

je, na vašo!... Kdo bi mu mogel šteti v greh? In kaj bi rekli vi, če bi vam predložil, da se zanesite na besedo tega ali onega dobrega Španca, ki je do dna poznal mišljenje namestnika de Ulloa?«

Franc I. ni vedel kaj odgovoriti.

»Ta je bolj gluhi od tistega, ki noče slišati!« je srdito zamrmral sam pri sebi.

In ko je videl, da ga Karel V. skrivaj ogleduje in se zvijačno muza, ga je mahoma pograbil jeza, tem strahovitejša, ker se je ni upal pokazati. Raz- burjeno je jel hoditi po kabinetu sem ter tja in trpko premišljevali:

»Izigran sem!... Kaj mi je storiti? Kaj naj re- čem?... Tako mi božje luči! Zdi se mi, da ni časa za besede: za dejanja gre!... Oh, ko bi se upal! Ko se ne bi bal, da mi bodo očitali zavratnost!... A prav za prav, v čem bi bila zavratnost?... Voj- na zvijača je zmerom dovoljena!...«

»Sire,« je nenadoma dopregoval, »opravičiti se vam moram...«

»Opravičiti?... Vi meni?... Zaradi česa neki, sire?«

»Da. Poročali so mi o neljubem pripetljaju. Moj sin Henrik je strašanski razposajenec. In razen tega je še tako mlad... Povedali so mi, da se je včeraj po turnirju ta noroglavac predrnul skočiti konju vašega veličanstva na zadek in vas je objel z obema rokama in zaklical: »Sire, zdaj ste ujet- nik!...«

Ta dogodek je bil povsem resničen. Naj se je zdel včeraj Karlu V. sam po sebi še tako nevažen, glas Franca I., ko je zdaj izpregovoril o njem, mu je dal mahoma poseben, zlovesten pomen.